

Handläggare
Daniel Nilsson
Kansli- och utredningsavdelningen

Diarienummer
2015KS/0405
2015utn/0378

Utbildningsnämnden

Biblioteksplan

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår att biblioteksplanen antas.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Enligt bibliotekslagen ska kommuner anta biblioteksplaner. Värmdö kommun saknar aktuell biblioteksplan. Under våren 2015 har förslag till biblioteksplan tagits fram som föreslås antas.

Bakgrund

Sedan år 2004 anger bibliotekslagen (2013:801) att kommuner ska anta biblioteksplaner. Värmdö kommuns senaste biblioteksplan antogs av kommunfullmäktige den 23 september 2009. Sedan den 1 januari 2014 har ny bibliotekslag trätt i kraft.

Ärendebeskrivning

Syftet med den nya bibliotekslagen var att anpassa lagen till de omvärldsförändringar som skett sedan bibliotekslagens (1996:1596) tillkomst. Den nya bibliotekslagen definierade biblioteksväsendets syfte och ändamål som följande:

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.”

Bibliotekslagen anger att personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och nationella minoriteter är prioriterade grupper för verksamheten. Därtill ställer lagstiftningen krav på kommunens folkbibliotek och skolbibliotek. I varje kommun ska det finnas folkbibliotek som:

- Ska vara tillgänglig för alla och anpassad till användarnas behov.

- Har ett utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.
- Särskilt främjar läsning och tillgång till litteratur.
- Verkar för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.
- Särskilt ägnar uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

När det gäller skolbiblioteken anger skollagen (2010:800) att elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Värmdö kommuns biblioteksplan omfattar de skolor som kommunen är huvudman för.

Bibliotekslagen anger att kommuner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Vad en biblioteksplan är och ska innehålla framgår inte av lagstiftningen. Dock framgår av förarbeten till lagstiftningen att biblioteksplan definieras enligt följande:

Med biblioteksplan avses en av kommunal eller landstingskommunal instans antagen plan för viss biblioteksverksamhet som ger närmare besked om verksamhetens inriktning och omfattning och om samverkan och som är så utformad att medborgarens förutsättningar att påverka huvudmannens överväganden gynnas liksom möjligheterna till samverkan.¹

När det gäller biblioteksplanens innehåll ges ett visst utrymme för styrning av biblioteksplanens utformning. Dock bör bibliotekslagens bestämmelser ses som minimikrav när biblioteksplaner utformas. Regeringens bedömning är att ”kommuner i hög grad är fria att själva utforma hur de vill organisera sin biblioteksverksamhet, så länge minimikraven i bibliotekslagen är uppfyllda.”

Biblioteksplan för Värmdö kommun år 2016-2018

Värmdö kommun saknar gällande biblioteksplan. Under våren 2015 har förslag till ny biblioteksplan därför tagits fram. Förslaget har föregåtts av omvärldsanalys och datainsamling genom litteraturstudier, intervjuer och fokusgrupper. Lagstiftning, nationella rekommendationer och jämförelse med andra kommuners biblioteksplan har kartlagts och analyserats. Tjänstemän från folkbibliotek, grundskolor, förskolor, vuxenutbildning, gymnasieutbildning, ungdomsverksamhet, äldreomsorg och funktionshinderområdet har bjudits in att delta i fokusgrupper och intervjuer. På så sätt har synpunkter, behov och önskemål om biblioteksverksamhet samlats in från kommunens berörda förvaltningsgrenar. Frågeställningar vid intervjuer och fokusgrupper har utformats mot bakgrund av Kungliga bibliotekets rekommenderade frågeställningar i biblioteksplanarbetet².

Värmdö kommuns biblioteksplan beskriver kommunens folkbibliotek, skolbibliotek och ö-bibliotek. Därtill redogör planen för hur kommunen arbetar för att möta

---

¹ Ds 2003:66 s. 112

² Se Kungliga biblioteket: Biblioteksplan 2.0 (bilagt)

bibliotekslagens kravställning. Planen föreslås gälla från och med 2016 till och med 2018 och revideras senast 2018.

Bedömning

Utbildningsnämnden berörs av Biblioteksplanen med avseende på ansvaret för skolbibliotek.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till biblioteksplan anger inte målsättningar för verksamheten. Målsättningar beslutas av respektive nämnd i samband med detaljbudget.

Alla kommuner som antagit en biblioteksplan har möjlighet att ansöka om inköpsstöd till Kulturrådet³. Inköpsstödet till litteratur för folk- och skolbibliotek kan användas till inköp av barn- och ungdomslitteratur eller inköp av vuxenlitteratur som främjar barns och ungas läsintresse. Antas biblioteksplanen senast den 15 december av kommunfullmäktige kan ansökan om inköpsstöd lämnas till Kulturrådet.

Konsekvenser för miljön

Att anta biblioteksplanen medför inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Bibliotekslagen anger att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteksplanen tydliggör hur kommunen arbetar för att nå bibliotekslagens kravställning.

Konsekvenser för barn

Biblioteksplanen anger hur kommunen särskilt ägnar särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kultur- och fritidsavdelningen tillsammans med kansli- och utredningsavdelningen. Ärendet behandlas av kultur- och fritidsnämnden samt utbildningsnämnden.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Biläggs ej
1	Förslag till biblioteksplan för Värmdö kommun 2016 – 2018	Bilaggs
2	Kungliga biblioteket: Biblioteksplan 2.0	Bilaggs

Sändlista för beslutsexpediering

KS

³ Kulturrådet är en myndighet under Kulturdepartementet och har till uppgift att verka för kulturens utveckling och tillgänglighet genom att fördela och följa upp statliga bidrag och genom andra främjande åtgärder.

Pia Andersen
Sektorschef kultur och utbildning

Mats Lundström
Skolchef